

Академія правових наук України

**РЕЗУЛЬТАТИВНІ ПОКАЗНИКИ ДІЯЛЬНОСТІ
АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ
У 2009 РОЦІ**

Загальні збори АПрН України

21 грудня 2009 р.

м. Харків

I. ФУНДАМЕНТАЛЬНІ НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ

У 2009 р. науково-дослідні установи Академії правових наук України проводили фундаментальні дослідження відповідно до Зведеного плану науково-дослідних робіт АПРН України на 2009 р., затвердженого постановою Президії Академії № 64/8 від 30.01.2009 р.

Дослідження здійснювалися за **23 фундаментальними темами**, з яких 5 тем було закінчено у поточному році. Зокрема, Інститутом вивчення проблем злочинності досліджувалося 6 фундаментальних тем, Інститутом державного будівництва та місцевого самоврядування – 4, Інститутом приватного права і підприємництва – 6 Інститутом інтелектуальної власності – 4, Центром правової інформатики – 3.

Протягом 2009 року співробітниками **Інституту вивчення проблем злочинності** проводились фундаментальні дослідження за такими темами:

1. „Фундаментальні та прикладні проблеми боротьби зі злочинністю”. РК УкрІНТЕІ № 0107U002499. Строк виконання: 2007 р. – 2012 р. Науковий керівник теми – В.В. Сташис.

2. „Кримінально-процесуальні заходи вдосконалення діяльності органів кримінальної юстиції”. РК УкрІНТЕІ № 0108U004220. Строк виконання: 2008 р. – 2012 р. Науковий керівник теми – В.С. Зеленецький.

3. „Криміналістичні засоби та інноваційні технології у боротьбі зі злочинністю”. РК УкрІНТЕІ № 0108U004219. Строк виконання: 2008 р. – 2012 р. Науковий керівник теми – В.Ю. Шепітько.

4. „Окремі криміналістичні методики розслідування злочинів: проблеми формування та модернізації”. РК УкрІНТЕІ № 0108U004217. Строк виконання: 2008 р. – 2012 р. Науковий керівник теми – В.А. Журавель.

5. „Проблеми порівняльно-правового аналізу та адаптації законодавства України у сфері боротьби зі злочинністю із законодавством Європейського Союзу”. РК УкрІНТЕІ № 0108U004221. Строк виконання: 2008 р. – 2012 р. Науковий керівник теми – О.Ю. Шостко.

6. „Теоретичні і прикладні проблеми забезпечення безпеки людини за кримінальним законодавством України”. РК УкрІНТЕІ № 0108U004218. Строк виконання: 2008 р. – 2012 р. Науковий керівник теми – В.П. Тихий.

У звітному році **співробітниками НДІ державного будівництва та місцевого самоврядування** проводились фундаментальні дослідження за такими темами:

1. „Проблеми удосконалення правових засобів та режимів стимулювання підприємницької діяльності в Україні”. РК УкрІНТЕІ № 0105U000382. Строк виконання: 2005 р. – 2009 р. Науковий керівник теми – Д.В. Задихайло.

2. „Державно-правовий розвиток України в контексті європейської інтеграції”. РК УкрІНТЕІ № 0105U009017. Строк виконання: 2006 р. – 2009 р. Науковий керівник теми – І.В. Яковюк.

3. „Проблеми державного будівництва та місцевого самоврядування в умовах розвитку конституціоналізму в Україні”. РК УкрІНТЕІ № 0105U009015. Строк виконання: 2006 р. – 2009 р. Науковий керівник теми – П.М. Любченко.

4. „Права людини: міжнародні стандарти та державно-юридичні засоби забезпечення в Україні”. РК УкрІНТЕІ № 0105U009016. Строк виконання: 2006 р. – 2010 р. Науковий керівник теми – П.М. Рабінович.

У 2009 році співробітниками **НДІ приватного права та підприємництва** проводились фундаментальні дослідження за такими темами:

1. „Проблеми правового забезпечення державного регулювання та управління в сфері підприємницької діяльності”. РК УкрІНТЕІ № 0108U000491. Строк виконання: 2008 р. – 2012 р. Науковий керівник теми – В.С. Щербина.

2. „Уніфікація приватного права Європи та тенденції розвитку цивільного законодавства України у контексті євроінтеграції”. РК УкрІНТЕІ № 0108U000492. Строк виконання: 2008 р. – 2012 р. Науковий керівник теми – Ю.В. Білоусов.

3. „Приватноправові засади становлення громадського суспільства в Україні” РК УкрІНТЕІ № 0108U000493. Строк виконання: 2008 р. – 2012 р. Науковий керівник теми – О.В. Скрипнюк.

4. „Проблеми здійснення та захисту суб’єктивних цивільних прав”. РК УкрІНТЕІ № 0108U000494. Строк виконання: 2008 р. – 2012 р. Науковий керівник теми – В.В. Луць.

5. „Охорона права суб’єктів корпоративних відносин”. РК УкрІНТЕІ № 0108U00495. Строк виконання: 2008 р. – 2012 р. Науковий керівник теми – В.В. Луць.

6. „Проблеми регулювання приватноправових відносин в умовах регіональних та глобальних трансформацій” РК УкрІНТЕІ № 0108U000497. Строк виконання: 2008 р. – 2012 р. Науковий керівник теми – В.І. Король.

Протягом 2009 року співробітниками **НДІ інтелектуальної власності** проводились фундаментальні дослідження за такими темами:

1. „Концептуальні засади правового забезпечення сфери інтелектуальної власності в Україні в контексті європейської інтеграції”. РК УкрІНТЕІ № 0105U007218. Строк виконання: 2006 р. – 2009 р. Науковий керівник теми – О.П. Орлюк.

2. „Концептуальні засади правового забезпечення інноваційної інфраструктури в Україні”. РК УкрІНТЕІ № 0106U012060.

Строк виконання: 2007 р. – 2010 р. Науковий керівник теми – О.П. Орлюк та О.Б. Бутнік-Сіверський.

3. „Захист прав інтелектуальної власності в Україні: проблеми законодавчого забезпечення та правозастосування”. РК УкрІНТЕІ № 0107U009140. Строк виконання: 2008 р. – 2011 р. Наукові керівники теми – О.П. Орлюк та Т.С. Демченко.

4. “Дослідження проблем доцільності кодифікації законодавства у сфері інтелектуальної власності: досвід зарубіжних країн та перспективи його впровадження в Україні”. РК УкрІНТЕІ № 0107U009141. Строк виконання: 2008 р. – 2010 р. Наукові керівники теми – О.П. Орлюк та О.О. Штефан.

У звітному році співробітниками **Науково-дослідного центру правової інформатики** проводились фундаментальні дослідження за такими темами:

1. „Дослідження, розроблення і розвиток комп’ютеризованих систем інформаційно-аналітичного забезпечення законотворчої, нормотворчої, правозастосовної, правоохоронної, судочинної та правоосвітньої діяльності”. РК УкрІНТЕІ № 0102U002182. Строк виконання: 2002 р. – 2010 р. Науковий керівник теми – М.Я. Швець.

2. „Комп’ютеризована навчально-консультуюча інформаційна правова система”. РК УкрІНТЕІ № 0102U002182. Строк виконання: 2008 р. – 2010 р. Науковий керівник теми – С.М. Іванов.

3. „Системна інформатизація інформаційно-аналітичного забезпечення здійснення процедур виборчих і референдумних процесів”. РК УкрІНТЕІ № 0107U12385. Строк виконання: 2008 р. – 2009 р. Науковий керівник теми – В.М. Фурашев.

II. РОЗРОБЛЕННЯ НАЙВАЖЛИВИШИХ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У СФЕРІ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЗАКОНОДАВСТВА

У 2009 р. установи Академії продовжували дослідження в рамках реалізації проектів, спрямованих на розроблення найважливіших новітніх технологій у сфері вдосконалення законодавства (бюджетна програма 6581040).

Одним з важливих напрямків діяльності Академії у 2009 році є правовий супровід **Програми діяльності Кабінетом Міністрів України**. В межах співробітництва з Урядом Академією проводилися дослідження з 6 наукових тем.

У цілому в межах цієї бюджетної програми дослідження проводилися за 11 науковими темами, з яких 7 – завершено. Зокрема:

Інститут вивчення проблем злочинності:

1. „Розробка критеріїв ефективності діяльності органів кримінального переслідування в Україні та запропонування шляхів її підвищення”. РК УкрІНТЕІ № 0107U002500. Строк виконання: 2007 р. – 2009 р. Науковий керівник теми – В.С. Зеленецький.

2. „Теоретичні проблеми забезпечення якості кримінального законодавства та правозастосовчої діяльності у сфері боротьби зі злочинністю в Україні”. РК УкрІНТЕІ № 0108U004216. Строк виконання: 2008 р. – 2010 р. Науковий керівник теми – В.І. Борисов.

3. „Дослідження кримінально-процесуальних проблем забезпечення доступу до правосуддя потерпілих від злочину”. РК УкрІНТЕІ № 0109U001811. Строк виконання: I кв. 2009 – IV кв. 2009 р. Науковий керівник теми – В.С. Зеленецький/

Науково-дослідний інститут державного будівництва та місцевого самоврядування:

1. „Правові проблеми визначення і реалізації державного суверенітету в умовах європейської інтеграції та глобалізації”. РК УкрІНТЕІ № 0108V001235. Строк виконання: 2008 р. – 2010 р. Науковий керівник теми – І.В. Яковюк.

2. „Дослідження проблем кодифікації інноваційного законодавства в Україні”. РК УкрІНТЕІ № 0109U002132. Строк виконання: 2009 – 2010 р. Науковий керівник теми – А.П. Гетьман.

3. „Дослідження проблем правового регулювання статусу територіальних громад, організації та діяльності органів та посадових осіб місцевого самоврядування”. РК УкрІНТЕІ № 0109U002133. Строк виконання: I кв. 2009 – IV кв. 2009 р. Науковий керівник теми – І.В. Яковюк

Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва:

1. „Правові механізми охорони та захисту майнових прав осіб в Україні та ЄС”. РК УкрІНТЕІ № 0108U000496. Строк виконання: 2008 р. – 2009 р. Науковий керівник теми – О.Д. Крупчан.

2. „Розробка механізму правового регулювання договірних відносин у підприємницькій діяльності”. РК УкрІНТЕІ № 0109U001218. Строк виконання: I кв. 2009 – IV кв. 2009 р. Науковий керівник теми – В.В. Луць.

Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності:

1. „Економіко-правові теоретичні та методологічні засади оцінки вартості інтелектуальної власності”. РК УкрІНТЕІ № 0107U009139. Строк виконання: 2008 – 2010 р. Науковий керівник теми – О. Б. Бутнік-Сіверський.

2. „Дослідження механізмів застосування юридичної відповідальності за порушення прав інтелектуальної власності: шляхи удосконалення”. РК УкрІНТЕІ № 0109U000105. Строк виконання: I кв. 2009 – IV кв. 2009 р. Науковий керівник теми – О.Ф. Дорошенко.

3. „Розробка шляхів удосконалення правової охорони та захисту об’єктів промислової власності в Україні”. РК УкрІНТЕІ № 0109U000106. Строк виконання: I кв. 2009 – IV кв. 2009 р. Науковий керівник теми – Б. Г. Прахов.

III. НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ ДЛЯ ДЕРЖАВНИХ ТА НЕДЕРЖАВНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ЗА ГОСПОДАРЬКИМИ ДОГОВОРАМИ

Академія правових наук України значну увагу приділяє диверсифікації джерел фінансування, зокрема пошуку позабюджетних джерел. Наукові установи Академії шляхом укладення господарських договорів на виконання наукових досліджень, проведення експертиз тощо надають послуги наукового та юридичного характеру зацікавленим державним та недержавним організаціям. Так, у звітному періоді установи Академії уклали господарські договори на загальну суму майже **2,5 млн. грн.**, зокрема:

Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності – на суму **1,5 млн. грн.**,

Науково-дослідний центр правової інформатики – на суму **493 тис. грн.**,

Інститут вивчення проблем злочинності – на суму **110 тис. грн.**,

Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва – на суму **343 тис. грн.**,

Науково-дослідний інститут державного будівництва та місцевого самоврядування – на суму близько **96 тис. грн.** (з них 41 тис. грн. – за договором оренди з видавництвом „Право”).

IV. НАУКОВІ ВИСНОВКИ ДЛЯ ЦЕНТРАЛЬНИХ ОРГАНІВ ДЕРЖАВНОЇ ВЛАДИ

Одним із статутних завдань Академії є виконання замовлення центральних органів державної влади стосовно розроблення засад наукової та правової політики, вивчення та узагальнення механізмів реалізації законодавчих актів, підготовка практичних рекомендацій щодо вдосконалення їх діяльності. Установи Академії досить плідно співпрацюють з Президентом України, Верховною Радою України, її комітетами, Кабінетом Міністрів України, Радою національної безпеки та оборони, Фондом держмайна, Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини, Національною комісією зі зміцнення демократії та утвердження верховенства права, Міністерством юстиції України, Міністерством освіти і науки України, Міністерством економіки України, Міністерством фінансів України, іншими міністерствами та центральними органами державної влади.

Структурні підрозділи Академії значну увагу приділяли співпраці з вищими судовими органами – Конституційним Судом України, Верховним Судом України, Вищим Адміністративним Судом України, Вищим Господарським Судом України, а також із правоохоронними органами – Службою безпеки України, Генеральною прокуратурою України, Міністерством внутрішніх справ України тощо.

Так, **протягом 2009 року** для центральних органів державної влади було **підготовлено 118 наукових висновків, пропозицій, рекомендацій та експертиз.**

V. НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ НА ЗАМОВЛЕННЯ РЕГІОНІВ

Академія тісно співпрацює не лише з центральними, а й з місцевими органами державної влади та органами місцевого самоврядування. У звітному періоді установами Академії здійснено цілу низку наукових досліджень для місцевих органів державної виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, а також правоохоронних та судових органів в Харківській, Донецькій, Житомирській, Запорізькій, Івано-Франківській, Полтавській, Одеській, Рівненській, Тернопільській, Хмельницькій, Черкаській та інших областях.

Так, для органів державного управління на місцях, органів місцевого самоврядування, правоохоронних та судових органів, державних підприємств, установ та організацій, навчальних закладів здійснено: розробку проектів нормативно-правових актів, їх наукову експертизу, аналіз чинного законодавства з окремих питань, надано пропозиції щодо його удосконалення, надано консультації тощо.

В цілому за звітний період на замовлення регіонів було проведено 138 наукових дослідження, за якими надані експертні висновки, пропозиції та зауваження тощо. Зокрема, Науково-дослідний інститут державного будівництва та місцевого самоврядування – **20**, Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності – **45**, Науково-дослідний центр правової інформатики – **73**.

VI. УЧАСТЬ АКАДЕМІЇ У ЗАКОНОПРОЕКТНІЙ РОБОТІ

Важливим напрямком науково-дослідницької діяльності Інститутів Академії є розробка та правова експертиза законопроектів й інших нормативно-правових актів, внесення відповідних змін, розробка рекомендацій та пропозицій, що є та-

кож однією з форм використання результатів наукової діяльності. Протягом звітного року значна увага приділялась, зокрема, розробці зауважень та пропозицій до чинного законодавства з метою його удосконалення та приведення у відповідність до міжнародних та європейських правових стандартів.

Інститути Академії брали участь у розробленні та готували висновки, правові експертизи, зауваження і пропозиції щодо 135 проектів законів та інших нормативно-правових актів за дорученнями органів державної влади та місцевого самоврядування.

Академіки та члени-кореспонденти Академії правових наук України самостійно взяли участь у розробці **79 проектів законів та інших нормативно-правових актів**. Серед них слід відзначити проект Модельного кодексу інтелектуальної власності (Мироненко Н.М.), проект Кодексу Конституційного судочинства України (Селіванов А.О.), проект Адміністративно-процедурного кодексу України, Кодексу України про адміністративні проступки, нової редакції Закону України „Про державну службу”, Закону України „Про вищу освіту в Україні” (Битяк Ю.П.), проект нової редакції Конституції України (Гавриш С.Б.), проекти Законів України «Про систему органів досудового розслідування і статусу слідчих» та «Про прокуратуру» (нова редакція) (Костенко О.М.), проект Трудового кодексу України (Жигалкін П.І.), проект Закону України „Про Національне бюро антикорупційних розслідувань України”, „Про конфлікт інтересів у діяльності публічних службовців”, „Про заходи державного фінансового контролю публічної служби” (Шакун В.І.).

VII. ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМКИ НАУКОВИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

На сьогоднішній день основні цілі та напрямки державної політики у сфері наукової та науково-технічної діяльності визначає прийнятий 11 липня 2001 року **Закон України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки»**.

Відповідно до ст. 4 цього Закону пріоритетні напрями розвитку науки і техніки та їх обґрунтування подаються Кабінетом Міністрів України до Верховної Ради України кожні п'ять років до 1 березня останнього року дії попередніх пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки. Стаття 7 Закону визначала пріоритетні напрями розвитку науки і техніки на період до 2006 р. Зокрема правові науки були згадані досить опосередковано у п. 1, який визначав пріоритетними фундаментальні дослідження з найважливіших проблем природничих, суспільних і гуманітарних наук, де навіть й не згадувалося про дослідження у сфері держави та права.

На виконання цього Закону 24 грудня 2001 р. прийнято постанову Кабінету Міністрів України № 1716 «Про затвердження переліку державних наукових і науково-технічних програм з пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки на 2002 – 2006 роки», яка конкретизувала положення Закону. Постановою затверджено пріоритетну програму «Правові засади розбудови державності».

В 2007 – 2009 рр. відповідні наукові пріоритети не затверджувалися, що створює невизначеність у цих питаннях.

Для врегулювання вказаної прогалини Академія наук України за участю галузевих академій наук було розроблено та затверджено **Основні наукові напрями та найважливіші проблеми фундаментальних досліджень у галузі природничих, технічних і гуманітарних наук на 2009-2013 р.**, складовою яких визначена і державно-правова тематика:

Правові науки:

- Правові механізми забезпечення і захисту прав і свобод людини і громадянина;
- Проблеми формування національної правової системи України;
- Правове забезпечення державного будівництва, розвитку політичної системи та місцевого самоврядування;
- Правове регулювання інноваційного розвитку України;
- Правові засоби боротьби зі злочинністю;
- Україна в системі сучасного міжнародного правопорядку.

Відповідність тематики наукових досліджень Основним науковим напрямом та найважливішим проблемам фундаментальних досліджень у галузі природничих, технічних і гуманітарних наук на 2009-2013 р. є одним із критеріїв надання позитивного висновку Експертної ради з питань оцінювання тем фундаментальних науково-дослідних робіт НАН України.

Для наукових установ АПРН України орієнтиром під час визначення тематики досліджень також є **Пріоритетні напрями розвитку правової науки на 2005 – 2010 рр.**, затверджені рішеннями загальних зборів 18 червня 2004 р.

Враховуючі, що дія цього документу закінчується у наступному році, необхідно вже зараз розпочати роботу щодо розробки **Пріоритетних напрямів розвитку правової науки на 2011 – 2015 рр.** Відділення та Інститути повинні надати свої пропозиції щодо його змісту.

Відповідно до вимог Міністерства економіки України Академія правових наук України повинна проводити планування власної наукової діяльності у середньостроковій перспективі на 3 найближчих роки. Тому кожен Інститут повинен постійно планувати перспективні плани наукових досліджень на насту-

пні три роки з визначенням тематики, загальної кількості наукових досліджень. термінів їх виконання.

VIII. УЧАСТЬ В ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННІ НАУКОВИХ ЗАХОДІВ: КОНФЕРЕНЦІЙ, СЕМІНАРІВ, «КРУГЛИХ СТОЛІВ» ТОЩО

З метою обговорення актуальних питань правознавства, що розробляються в рамках тем наукового дослідження за участю як співробітників Інститутів, так і науковців провідних наукових, науково-дослідницьких та освітніх центрів України, правознавців, регулярно проводилися наукові конференції, семінари, «круглі столи» тощо.

Загалом у 2009 р. президія Академії та її Інститути виступили організаторами та співорганізаторами **18 наукових заходів** – конференцій, семінарів, „круглих столів”, читань. Загалом, члени Академії правових наук України та науковці її структурних підрозділів у 2009 р. взяли участь у **237 наукових заходах**.

Серед найбільш помітних: Міжнародна науково-практична конференція „Проблеми реформування місцевого самоврядування України в контексті наближення до європейських стандартів” (Інститут державного будівництва та місцевого самоврядування спільно з Координатором проектів ОБСЄ в Україні, Академією правових наук України, 28.10.2009); Наукова конференція „Теоретичні основи забезпечення якості кримінального законодавства та правозастосовчої діяльності у сфері боротьби зі злочинністю в Україні” (Інститут вивчення проблем злочинності, 15.05.2009); Міжнародна конференція „Методологія приватного права: сучасний стан і перспективи розвитку (Інститут інтелектуальної власності спільно з Інститутом приватного права і підприємництва”, Київ, 22-23.05.2009) та інші.

ІХ. ХАРАКТЕРИСТИКА ВИДАВНИЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Академія правових наук України у 2009 р. повністю виконала план результативних показників з випуску друкованої продукції за трьома бюджетними: 6581020 – наукова і організаційна діяльність Президії Академії правових наук України, 6581030 – фундаментальні дослідження у сфері законодавства і права, 6581040 – прикладні наукові та науково-технічні розробки, виконання робіт за державними цільовими програмами і державним замовленням, підготовка наукових кадрів у сфері удосконалення законодавства України. Зокрема, за бюджетною програмою 6581020 опубліковано 17 друкованих робіт та 25 публікацій у наукових виданнях; за бюджетною програмою 6581030 опубліковано 26 монографій та підручників, 25 збірники коментарів законодавства, нормативних актів, наукових статей і тез, 335 наукових статей; за бюджетною програмою 6581040 опубліковано 12 друкованих робіт та 45 публікацій у наукових виданнях.

Однак, як показує практика, робота Академії не вичерпується реалізацією передбачених паспортами бюджетних програм показників. Загалом, члени Академії правових наук України та науковці її структурних підрозділів у 2009 р. опублікували **1154 одиниці друкованої продукції**, підготовленої як односторонньо, так і у співавторстві, загальним обсягом понад **1672,25 д.а.**, з яких: **40** монографій, **19** підручників, **30** навчальних та практичних посібників, **3** брошури, **9** словників, **28** науково-практичних коментарів законодавства, **23** збірники наукових праць, **23** аналітичних матеріалів, **570** наукових статей та **333** тези наукових доповідей тощо.

У 2009 році вийшов з друку перший номер нового загальнонаціонального наукового видання – Щорічника українського права, в якому віднині будуть публікуватися найкращі статті в сфері держави та права академіків та член-кореспондентів Академії правових наук України, інших провідних науковців.

Щорічник має за мету стати своєрідним орієнтиром у царині різноманітної наукової інформації, які вже були надруковані у вітчизняних та зарубіжних виданнях протягом попереднього року. Щорічник українського права – унікальне юридичне видання, яке не має аналогів в Україні та присвячене найширшому спектру проблем правової науки, яке повинно бути дієвим вісником сучасної науково-правової думки з актуальних питань теорії та історії держави і права, конституційного, кримінального, цивільного, господарського, міжнародного та інших галузей права.

У першому номері Щорічника представлені найбільш значущі наукові статті, які можуть, на думку редколегії, в найкращому вигляді представити основні тенденції та концепції сучасної юридичної науки, висвітлюють основні шляхи її розвитку.

У багатогранній видавничій діяльності, яку здійснюють академіки та члени-кореспонденти Академії, помітне місце посідає видавництво «Право», яке входить до складу Академії. Серед книг, що вийшли друком у 2009 р. – **67** різноманітних видань, зокрема, **28** монографії, **7** навчальних посібників, **13** нормативно-законодавчих документів та кодексів, **3** перевидання, **10** періодичних видань, **3** підручники та **1** довідкове видання. Загальний обсяг – **980 д.а.**

X. МІЖНАРОДНЕ НАУКОВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Академія активно співпрацює з міжнародною науковою спільнотою шляхом проведення спільних наукових досліджень, запрошення для участі у наукових заходах іноземних вчених, прийняття участі вітчизняними науковцями у закордонних наукових конференціях тощо, співпраці та обміну інформацією з міжнародними та іноземними структурами.

Зокрема, Академія та її Інститути підтримують творчі зв'язки з науковими установами та вищими навчальними закладами Російської Федерації (Московський державний університет ім. М.В. Ломоносова, Московська юридична академія, Російська академія права, Воронізький державний університет, Саратовська державна академія права, Єкатеренбурзький державний університет, Краснодарський державний університет та ін.), Херфордширським університетом Великобританії, Академією МВС Республіки Білорусь, Університетом м. Корк (Південна Ірландія), Інститутом конституційної та правової політики (COLPI) Інституту відкритого суспільства (Угорщина, м. Будапешт), Міжнародним Центром юридичного захисту прав людини „Interrights” (Велика Британія, Лондон), Ягеллонським університетом у м. Кракові (Польща), Люблінським університетом імені Марії Кюрі-Складовської (Польща), Міжнародною асоціацією філософії права та соціальної філософії (IVR), Міжнародним центром некомерційного права (м. Вашингтон, США), Інститутом Макса Планка (Німеччина), продовжено співробітництво з представниками Варшавської політехніки, представниками Федерації науково-технічних співтовариств (Польща) та Міжнародної Організації Спеціалістів Інновацій (МОСІ), Представництвом Організації Об'єднаних Націй в Україні, Координатором проектів ОБСЄ в Україні, Університетом Туріна (Італія), Всесвітньою Організацією Інтелектуальної Власності (ВОІВ), Міжпарламентською Асамблеєю держав-учасниць СНД.

Науковці Академії брали участь у низці міжнародних заходів:

- у роботі міжнародного „круглого столу” з обговорення актуальних проблем судово-правової реформи в Україні, проведеного спільно Програмою ЄС та РЄ „Прозорість і ефективність судової системи України” у співпраці з проектом Агентства США з міжнародного розвитку (USAID) „Україна: верховенство права” та за підтримки Ради суддів України.

- у V сесії Міжнародної програми підвищення кваліфікації за напрямком „Сучасна теорія права” на 2007-2009 рр. (“Contemporary Legal Theory Program 2007-2009”) в рамках регіональної ініціативи Інституту відкритого суспільства (OSI) “Regional Seminar for Excellence in Teaching”, (ReSET) (Російська Федерація, Москва, 6-9 лютого 2009 року);

- у Міжнародній науковій конференції „Декада реформ місцевого самоврядування” (Польща, Люблін, 6 березня 2009 року);

- у науковій конференції „Щодо меж свободи висловлювання” (Польща, Катовіце, 28-29 жовтня 2009 року);

- у 24-му Всесвітньому Конгресі Міжнародної асоціації філософів права і соціальної філософії (Пекін, Китай, 15-20 вересня 2009 року);

- у спеціальній Американській Програмі ділового стажування “SABIT” «Защита Интеллектуальных Прав», яке проводилося у США (28.03 – 18.04.2009 р.);

- у міжнародній науково-практичній конференції „Авторское право. Перспективы содружества Независимых Государств в решении проблем развития авторского права и его судебной защиты (Москва, 25-26.03.2009 р.);

- у міжнародній науково-практичній конференції „Авторське право – XXI століття” (м. Астана, Республіка Казахстан, 11-12.11.2009 р.);

- у міжнародному семінарі „прозорість державних закупівель і управління поставками: роль громадянського суспільства” (м. Алма-Ата, Республіка Казахстан, 18-21.11.2009 р.);

- у міжнародному науково-практичному семінарі „Публічна дипломатія – новий аспект стратегії Північноатлантичного альянсу” (м. Брюссель, 24-27.05.2009 р.);

- в експертній роботі над проектом Кримінально-процесуального кодексу України, підготовленого Національною комісією зі зміцнення демократії та утвердження верховенства права за участю експертів від ФРН (м. Бонн, ФРН);

ХІ. КООРДИНАЦІЙНА ТА ІНФОРМАЦІЙНО-АНАЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ АКАДЕМІЇ, МІЖГАЛУЗЕВЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Згідно зі Статутом Академії правових наук України важливим завданням в її діяльності є координація наукової роботи навчальних та наукових закладів юридичного профілю, сприяння інтеграції академічної і вузівської юридичної науки.

Важливим напрямком співпраці Академії правових наук України є співробітництво з Національною академією наук України. Так, починаючи з 2006 р. при НАН України функціонує Експертна рада, головним завданням якої є оцінка всіх тем досліджень, запланованих до фінансування із Державного бюджету України незалежно від відомчого підпорядкування, на предмет фундаментальності. Президент АПРН України В.Я. Тацій є членом цієї Ради.

Деякі члени Академії правових наук України є також членами Національної академії наук України та працюють у її відділеннях, в рамках яких забезпечують взаємодію АПРН України та НАН України. Так, академік АПРН України В.М. Литвин є дійсним членом (академіком) НАН України, членом Президії НАН України; академік АПРН України Ю. С. Шемшученко, будучи дійсним членом (академіком) НАН України, очолює Інститут держави і права ім. В.М. Корецького при НАН України; академік АПРН України В.К. Мамутов, будучи дійсним членом (академіком) НАН України, є директором Інституту економіко-правових досліджень НАН України; академіки АПРН України О.Л. Копиленко, В.І. Семчик та В.Ф. Сіренко є

членами-кореспондентами НАН України.

В Академії правових наук України здійснюється значна робота з питань координації наукових досліджень у галузі держави і права. Одним з таких напрямів є координація дисертаційних досліджень між науковими та навчальними закладами юридичного профілю. Результати цієї роботи лягли в основу видання першого та єдиного в Україні **«Переліку тем дисертаційних досліджень з проблем держави і права»**. Цим виданням Академія ставить за мету поширення інформації серед наукової громадськості стосовно основних напрямів дисертаційних досліджень, які виконуються в Україні, що дає змогу вченим радам вищих юридичних закладів освіти, юридичних факультетів та науково-дослідницьких установ юридичного профілю, науковим керівникам, аспірантам та здобувачам здійснювати планування науково-дослідної роботи, проводити дисертаційні дослідження з найбільш актуальних проблем держави і права, уникати повторення та дублювання тематики, забезпечуючи ефективність наукових досліджень.

Видання «Переліку тем дисертаційних досліджень з проблем держави і права» вперше започатковано АПРН України у 1995 р. Теми, затверджені вченими радами, групуються за певними галузями права і рецензуються координаційними бюро відділень Академії: 1) теорії та історії держави і права; 2) державно-правових наук і міжнародного права; 3) цивільно-правових наук; 4) екологічного, господарського та аграрного права; 5) кримінально-правових наук, які є експертно-консультативними органами з координації наукових досліджень у відповідній галузі правової науки.

Координаційні бюро відділень при рецензуванні тем звертають увагу на теми, які не відповідають спеціальності, не мають належного рівня актуальності, не належать до заявленої спеціальності; некоректно та невдало сформульовані; теми, формулювання яких охоплює занадто вузьке коло проблем, або, навпаки, має місце штучне звуження проблемати-

ки за рахунок надмірної спеціалізації проблеми; на співвідношення кількості тем з різних спеціальностей тощо.

Координаційні бюро відділень за результатами аналізу тем надають Президії АПрН України зауваження, що доводяться до відома відповідних наукових установ, в яких затверджувалися дані теми, та публікуються у збірнику.

Зазначений збірник отримав позитивний відгук з боку юридичної громадськості та був надісланий навчальним закладам й науково-дослідним установам юридичного профілю для планування наукової діяльності.

ВАК України звернув увагу інших академій наук на позитивний досвід координаційної діяльності дисертаційних досліджень в АПрН України та рекомендував запроваджувати подібну практику.

З 2004 р. Центром правової інформатики АПрН України зроблено інформаційно-пошукову систему «Дослідження в галузі держави і права» на CD, що дозволяє оперативно одержувати систематизовану інформацію за затвердженими темами дисертаційних досліджень, які виконуються в Україні за певними юридичними спеціальностями за період з 1992 р.

XII. ПІДГОТОВКА НАУКОВИХ КАДРІВ

В установах Академії правових наук України успішно функціонує аспірантура, головною метою якої є підготовка власних наукових кадрів для роботи в установах Академії. **Станом на 2009 р. підготовка наукових кадрів в аспірантурі здійснювалася в чотирьох наукових установах Академії правових наук України:** Інституті вивчення проблем злочинності – з 1999 р.; Науково-дослідному інституті приватного права та підприємництва – з 2000 р.; Науково-дослідному інституті державного будівництва та місцевого самоврядування – з 2001 р.; Науково-дослідному інституті інтелектуальної власності – з лютого

2005 р.

Підготовка наукових кадрів здійснюється за такими спеціальностями.

- В Інституті вивчення проблем злочинності:

12.00.08 – кримінальне право і кримінологія; кримінально-виконавче право;

12.00.09 – кримінальний процес і криміналістика; судова експертиза.

- В Науково-дослідному інституті державного будівництва та місцевого самоврядування:

12.00.01 – теорія та історія держави і права; історія політико-правових вчень

- В Науково-дослідному інституті приватного права і підприємництва:

12.00.03 – цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право.

12.00.04 – господарське право; господарсько-процесуальне право.

- В Науково-дослідному інституті інтелектуальної власності:

12.00.03 – цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право.

У 2009 р. в аспірантурі інститутів АПРН України навчалось 14 осіб. З них в Інституті вивчення проблем злочинності – 3, Науково-дослідному інституті приватного права і підприємництва – 5, Науково-дослідному інституті державного будівництва та місцевого самоврядування – 3, науково-дослідному інституті інтелектуальної власності – 3.

У поточному році навчання в аспірантурі завершили 6 аспірантів, які розподілені на роботу в наукові установи Академії.

Аспірантка Інституту державного будівництва та місцевого самоврядування **Якименко Христина Сергіївна** по завершенні навчання в аспірантурі у спеціалізованій вченій раді Д 64.086.02 Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.01 (тема дисертації: „Європейський Союз: правова природа об'єднання“).

XIII. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

За станом на 01 грудня 2009 р. до складу Академії входять 97 членів Академії і 3 іноземних члена: 43 дійсних члени, 54 члени - кореспонденти. Серед них докторів наук – 83, кандидатів наук – 14, які мають почесні звання – 90.

З кожним роком внесок науковців Академії правових наук України у розвиток юридичної науки та подальше вдосконалення національної правової системи, формування правової культури населення України стає більш вагомим. З огляду на це багато науковців Академії у 2009 р. були нагороджені державними нагородами та відомчими відзнаками і стали лауреатами численних премій.

Орденom князя Ярослава Мудрого III ступеня нагороджені - академіки **В.Я. Тацій, Ю.С. Шемшученко**;

Орденom “За заслуги” I ступеня був нагороджений член-кореспондент **В.Б. Авер'янов**;

Орденom “За заслуги” III ступеня були нагороджені академік **І.А. Тимченко**; член-кореспондент **В.П. Нагребельний**;

Орденom княгині Ольги III ступеня була нагороджена академік **Н.С. Кузнєцова**;

Звання Заслуженого діяча науки і техніки України було присвоєно академіку **Ю.В. Бауліну**; членам – кореспондентам

там **Є.Б. Кубку, О.М. Литваку, І.В. Спасибо-Фатєєвій, М.В. Шульзі, Н.М. Хуторяну;**

Звання Заслуженого юриста України було присвоєно членам – кореспондентам **О.В. Дзері, О.П. Коцюбі, В.С. Щербині;**

Почесною Грамотою Верховної Ради України були нагороджені - академіки **Ю.П. Битяк, О.М. Костенко, Н.Р. Малишева;** член-кореспондент **Ярмиш О.Н.**

Почесною Грамотою Кабінету Міністрів України були нагороджені члени-кореспонденти **О.Д. Крупчан, Н.М. Оніщенко;**

Лауреатами Премії імені Ярослава Мудрого у 2009 р. стали: академіки **Я.М. Шевченко, В.П. Тихий, В.І. Семчик, А.П. Гетьман, О.О. Погрібний, В.І. Андрейцев;** член - кореспондент **М.В. Шульга.**

Науково – організаційний апарат Президії Академії складає 60 одиниць (м. Харків - 40, м. Київ - 20), серед них: 16 докторів юридичних наук, 11 кандидатів наук (у тому числі: 10 кандидатів юридичних наук, 1 кандидат технічних наук).

№ п/п	Назва структурної одиниці	Кількість працюючих академіків	Кількість працюючих членів-кореспондентів	Кількість наукових співробітників (чол.)								
				Доктори наук		Канд.- наук		Всього наукових співробітників				
				Осн	Сум	Осн	Сум	Осн	Сум	Осн	Сум	Разом
1	Апарат Президії м.Харків	7	-	2	5	3	3	7	8	15		
2	КРЦ	7	2	6	3	3	1	9	4	13		
3	ІВПЗ	4	2	2	10	7	25	24	37	61		
4	НДІ ПП і П	5	6	1	19	13	18	28	46	74		
5	НДІВ	2	3	1	6	13	7	43	22	65		
6	НДЦПІ	1	1	2	4	4	12	28	23	51		
7	НДІ ДБ і МС	5	6	-	20	10	29	23	49	72		

З метою подальшого зміцнення наукового потенціалу у підвідомчих інститутах провадилась цілеспрямована робота. Сталися певні зміни у структурі кадрового складу. Слід відзначити, що завдяки низці форм заохочення молодих науковців, створення привабливих умов праці суттєво покращилася ситуація щодо залучення, закріплення на місцях здібної наукової молоді, зменшився відтік кадрів серед молодих фахівців віком до 35 років. Розвиток науково-освітнього центру дав можливість ширше залучати молодь до наукових розробок з актуальних проблем держави і права. Але повною мірою такий стан не може бути задовільним, ще зберігається ситуація відносно вікової структури науковців на „старіння”, тому треба і надалі приділяти увагу цьому питанню. Молоді вчені успішно проводять і досягли значних результатів у наукових дослідженнях, про що свідчить призначення стипендій Кабінету Міністрів України 5 науковцям Академії (Берестовій І.Е., Гриняку А.Б., Протасовій В.Є., Головкіну Б.М., Тверезенко О.О.).

Якісний склад працюючих наукових працівників позитивно змінився збільшилось число кандидатів та докторів наук. Спостерігається тенденція неухильного зростання кількості наукових співпрацівників, працюючих за основним місцем роботи. Встановлена чисельність працівників за штатами інститутів фактично укомплектована.

ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО БУДІВНИЦТВА ТА МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Загальна кількість штатних одиниць – 72.

Загальна чисельність наукових співпрацівників – 72. Середній вік – 40 років. Докторів наук – 20; кандидатів наук – 39; мають почесні звання - 9.

НАУКОВО - ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ПРИВАТНОГО ПРАВА І ПІДПРИЄМНИЦТВА

Загальна кількість штатних одиниць – 83.

Загальна чисельність наукових працівників – 74; середній вік – 41 рік. Докторів наук – 20; кандидатів наук – 31; мають почесні звання – 12.

НАУКОВО - ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ

Загальна кількість штатних одиниць – 69.

Загальна чисельність наукових співпрацівників – 65; середній вік – 45 років. Докторів наук – 7; кандидатів наук – 20; мають почесні звання – 9 /4/.

ІНСТИТУТ ВИВЧЕННЯ ПРОБЛЕМ ЗЛОЧИННОСТІ

Загальна кількість штатних одиниць – 68.

Загальна чисельність наукових співпрацівників – 61; середній вік – 42 роки. Докторів наук – 12; кандидатів наук – 32; мають почесні звання – 6.

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР ПРАВОВОЇ ІНФОРМАТИКИ

Загальна кількість штатних одиниць – 51.

Загальна чисельність наукових співпрацівників – 51; середній вік – 42 роки. Докторів наук – 6; кандидатів наук – 16; мають почесні звання – 3.

